

طراحی آموزشی ساختن گرایانه

ساختن گرایی

بارتلت پیشگام رویکردی است که به **ساختن گرایی** معروف است. ساختن گرایان معتقدند که یادگیرندگان **دنیای خودشان را خود میسازند** یا حداقل آن را بر مبنای **درک** و **دریافتشان** از تجربه ها تفسیر میکنند؛ بنابراین ارتباط دانش با فرد، تابعی از تجربیات قبلی، ساختارهای فکری و اعتقادات اوست که وی با استفاده از آن اشیاء و وقایع را تفسیر میکند.

ساختن گرایی به یادگیری به عنوان **فرایندی پویا** می نگردد. در این فرایند، یادگیرندگان **فعال** اند و به سبب **تعامل با محیط** اطراف، دانش مورد نیاز خود را **می سازند** یادگیرندگان با استفاده از تجربیاتی که اندوخته اند به **آفرینش الگوهای** ذهنی و طرحواره ها **می پردازند**. یادگیری در واقع انطباق الگوهای ذهنی با تجارب نوین است: ساختن گرایان با فرضیه ای که رفتارگرایان درباره ذهن آدمی دارند مخالف اند، چرا که رفتارگرایان ذهن را یک لوح سفید فرض می کنند. دیدگاه ساختن گرایی مبتنی بر دیدگاههای ایمانوئل کانت است. وی معتقد بود افراد با قابلیت‌ها یا "ساختارهایی" خاص برای کسب زبان مفاهیم و مهارت‌ها متولد می شوند

گلاسرفلد مدعی است که نظریه ساختن گرایی بر دو پایه اساسی استوار است :

تفکر فرایندی است انطباقی که
به یاد گیرنده کمک می کند تا
بیش از آنکه به فهم موقعیت
بپردازد به سازماندهی تجربیات
خویش اقدام کند

دانش در حالت انفعالی
دریافت نمیشود بلکه فعالانه و
با تفکر یادگیرنده ساخته می
شود.

ساختن گرایی ۵ عنصر همواره باید در تدریس مورد توجه قرار گیرد:

درک و فهم دانش

تولید دانش

برانگیختن دانش

بازاندیشی دانش

به کارگیری دانش

مریل (۱۹۹۴) نیز پیش فرضهای رویکرد ساختن گرایی را این گونه بر می شمرد:

- 1- دانش از تجربه شکل می گیرد.
- 2- یادگیری تفسیر شخصی از دنیاست.
- 3- یادگیری یک فرایند فعال است که در آن معنا براساس تجربه شخص حاصل می شود.
- 4- رشد فکری از تبادل معنا ، به اشتراک گذاردن دیدگاههای چندگانه و تغییر تجسمهای درونی ما از طریق یادگیری مشارکتی به دست می آید.
- 5- یادگیری باید در موقعیتهای واقعی روی دهد و سنجش با تکالیف هماهنگ شود نه اینکه فعالیتی جداگانه باشد.

نقش معلم دانشگاه در ساخت گرایی

در رویکرد ساختن گرایی نقش معلم متفاوت از رویکردهای رفتارگرایی و شناخت گرایی است. معلمانی که بر اساس آموزه های ساختن گرایی تدریس می کنند، به **جای انتقال اطلاعات** و دانش به **راهنمایی یادگیرنده** میپردازند و به او کمک کنند تا بتواند به راه حل های احتمالی مسائل دست یابد و آنها را مورد بررسی قرار می دهد.

برخی از مهم ترین خصوصیات معلمان ساختن گرا عبارت اند از:

1. معلمان ساختن گرا خود مختاری و **ابتکار عمل فراگیران را می پذیرند** و آنها را تشویق میکنند.
2. معلمان ساختن گرا از **واژگان شناختی مثل طبقه بندی، تحلیل، پیش بینی** و به وجود آمدن دانش استفاده می کنند.
3. معلمان ساختن گرا به فراگیران **اجازه** می دهند تا **دیدگاههای خود را مطرح کنند** و راهبردهای آموزشی و متون درسی را تغییر دهند.
4. معلمان ساختن گرا قبل از اینکه درک خود از مفاهیم را به اطلاع فراگیران برسانند **درباره درک ایشان از مفاهیم تحقیق می کنند**.
5. معلمان ساختن گرا فراگیران را **تشویق** می کنند که در یک **گفتن با یکدیگر وبا معلم شرکت** کنند.
6. معلمان ساختن گرا فراگیران را از **طریق پرسیدن سوالات باز** و متفکرانه به تحقیق و پرس وجو از یکدیگر تشویق می کنند.
7. معلمان ساختن گرا فراگیران را با **تجرباتی روبه رو می کنند** که موجب بروز **تناقضاتی در فرضیه های اولیه شان میشود** و سپس بحث را آغاز می کنند.

نقاط قوت و ضعف

نقاط ضعف رویکرد ساختن گرایی

در موقعیتی که هماهنگی عاملی حیاتی است تفکر و عمل **ناهماهنگ بروز مشکلاتی** را موجب می‌شود برای مثال چنانچه فراگیران برای ارائه گزارش آموزشی **روش‌های مختلف و شخصی** را به کار گیرند به سبب **ناهماهنگی در روش ارائه گزارش مشکلاتی** بروز خواهد کرد

نقاط قوت رویکرد ساختن گرایی

از آنجا که یادگیرنده می‌تواند بسیاری از موقعیت‌های واقعی را تفسیر کند بهتر می‌تواند با موقعیت واقعی در زندگی کنار بیاید

جونا سن ۸ ویژگی را به عنوان ویژگی‌های محیط‌های یادگیری ساختن گرایان مطرح می‌کند:

یادگیری زمینه ای است

یادگیری، هدفمند است

یادگیری مستلزم دستکاری فعال
است

یادگیری نیازمند همکاری است

یادگیری ساخته شدنی یا
بناشدنی است

یادگیری، تاملی است

یادگیری، با امور و مسائل پیچیده
سر و کار دارد.

یادگیری، محاوره ای است

کانینگهام، دافی و نوٹ اظهار میدارند که طراحی از دیدگاه ساختن گرایی بر چند اصل (به جای مرحله) مبتنی است که به طور خلاصه می توان آنها را به شرح زیر بیان نمود:

1. گنجاندن یادگیری در زمینه های مربوط و واقعی
2. گنجاندن یادگیری در تجارب اجتماعی
3. تشویق تملک و داشتن نظر در فرایند یادگیری
4. ارائه تجربه فرایند ساختن دانش
5. تشویق خود آگاهی از فرایند ساختن دانش
6. ارائه تجربه و تقدیر از دیدگاههای مختلف
7. تشویق به استفاده از انواع روشهای ارائه

جونا سن نیز چندین اصل را مطرح کرده است که به هنگام طراحی آموزشی مبتنی بر نظریه ساختن گرایی مورد توجه قرار می گیرد:

1. محیط هایی مانند محیط واقعی فراهم کنید و محتوای آموزشی را به گونه ای در آنها به کار برید که یادگیری در آن صورت گیرد.
2. برای حل مسائل دنیای واقعی بر رویکردهای واقع گرایانه متمرکز شوید.
3. معلم باید راهنما و تحلیل گر راهبردهای به کار گرفته شده در حل مسائل باشد.
4. بر همبستگی مفاهیم تأکید کنید و زمینه طرح دیدگاههای متفاوت را در محتوا فراهم آورید.
5. اهداف کلی و عینی آموزش باید قابل اجرا باشد و هیچ گاه نباید آنها را بر فراگیران تحمیل کنید.
6. ارزشیابی را به صورت یک ابزار خود تحلیلی به کار گیرید.
7. محیط و تجهیزاتی را فراهم کنید که به فراگیران در تعبیر و تفسیر چندگانه از جهان کمک کند.

8. یادگیری را باید خود فراگیران و از درون کنترل کنند.
9. واقعیت را از چند منظر عرضه کنید.
10. به جای تولید مجدد دانش، به فرایند تولید دانش توجه کنید.
11. به جای مراحل از قبل تعیین شده آموزش محیط یادگیری را بر حسب مورد و براساس دنیای واقعی فراگیران ایجاد کنید.
12. اعمال متفکرانه را پرورش دهید.
13. زمینه و محتوای وابسته به ساخت دانش را در اختیار فراگیران قرار دهید.
14. در خلال بحث و گفتگوی اجتماعی از ساخت دانش مشارکتی پشتیبانی کنید.

موفق باشید
در پناه خدا